

Samenwerken aan de toekomst van stedelijk Nederland

Introductie

Onze steden en de stedelijke regio's nog beter benutten als groeimotor van de economie. Dat is de ambitie van Agenda Stad, zoals aangekondigd in de Miljoenennota voor 2015. Het kabinet nodigt steden en stakeholders uit om actief aan deze agenda bij te dragen. Waarom Agenda Stad? Wat is Agenda Stad? Welke stappen doorlopen we met Agenda Stad? Hoe kunnen partijen meedoen? In deze factsheet geven we antwoord op deze vragen.

Waarom Agenda Stad?

Steden zijn steeds belangrijker als motor voor de economie. Het aandeel van het nationaal inkomen dat in de stad wordt verdiend neemt toe. Stedelijke milieus zijn broedplaatsen voor innovaties en startups. Voor bedrijven is de stad interessant. Er zijn veel andere bedrijven waarmee kennis kan worden uitgewisseld. De arbeidsmarkt is er groot en divers. Consumenten worden aangetrokken door de stad vanwege het uitgebreide aanbod aan voorzieningen en diversiteit aan belevenissen.

Deze trend is wereldwijd, en alle tekenen wijzen er op dat deze in de toekomst zal doorzetten. Internationale concurrentie is steeds meer concurrentie tussen steden en stedelijke regio's. Een goed vestigingsklimaat is daarbij doorslaggevend. Leefbaarheid is hierop van grote invloed, en juist deze staat in veel steden onder druk door concentratie van kansarmen, druk op groen, luchtkwaliteit, veiligheid of congestie.

Nederland is een verstedelijkt land, waarbij de steden niet begrensd worden door hun administratieve grenzen, maar in een netwerk functioneren. De Nederlandse stedelijke regio's zijn evenwel relatief klein. En dat maakt dat een goede internationale concurrentiepositie van deze stedelijke regio's niet vanzelfsprekend is. Samenwerken en specialiseren is noodzaak.

Met Agenda Stad wil het kabinet bevorderen dat we het potentieel van Nederlandse steden zo goed mogelijk benutten. In Agenda Stad brengen we samen met de steden en de stakeholders in kaart wat hiervoor nodig is. Zijn de woningmarkt en ruimtelijke ordening flexibel genoeg om mee te kunnen bewegen met economische groei en stedelijke dynamiek? Is er voldoende durfkapitaal en bestuurlijke doorzettingsmacht om sociale en technologische innovaties tot stand te brengen? Hoe kunnen we voorkomen dat een toenemende tweedeling tussen hoog- en laagopgeleiden de leefbaarheid en daarmee het vestigingsklimaat in steden aantast? Hoe realiseren we een meer circulaire en duurzame stedelijke ontwikkeling? Dit zijn enkele illustraties van thema's die van belang zijn voor de economische slagkracht van steden.

Wat is Agenda Stad?

Agenda Stad gaat politieke en maatschappelijke aandacht genereren voor de economische, bestuurlijke, ruimtelijke en sociale opgaven die van wezenlijk belang zijn voor de toekomst van de Nederlandse steden, en daarmee bepalend zijn voor het groeivermogen van Nederland.

Met Agenda Stad werken we aan een breed gedragen langetermijnperspectief op de stad en de ontwikkeling van het Nederlandse stedennetwerk. We brengen maatschappelijke trends en technologische ontwikkelingen in beeld en benoemen welke transities nodig zijn om in de top van de wereld te kunnen blijven wat betreft concurrentiekracht en leefbaarheid.

Tegelijkertijd heeft Agenda Stad tot doel om tot concrete maatregelen te komen, onder meer om de bestuurlijke slagkracht te vergroten, belemmeringen weg te nemen voor maatschappelijk initiatieven en experimenten, en meer ruimte te bieden voor innovatie. Dit kunnen maatregelen zijn van steden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties of het Rijk.

Ook streven we met Agenda Stad coalities na waarin partijen samenwerken aan internationaal toonaangevende stedelijke innovaties. We willen dat Nederlandse steden zich met iconische voorbeelden als living lab aan de wereld kunnen presenteren. De City Deals uit de VK en Green Deals als Cirkelstad en smart Energy Cities kunnen daarbij als inspiratie dienen.

Welke stappen doorlopen we met Agenda Stad?

Agenda Stad zal in de zomer van 2015 verschijnen. Hiermee wordt de oogst van een eerste half jaar samenwerking zichtbaar gemaakt, het is niet het eindstation. Agenda Stad is een rollende agenda, en een platform voor permanente dialoog tussen Rijk, steden en stakeholders om groei, innovatie en leefbaarheid in steden te versterken.

De ambities en ideeën van steden en stakeholders worden breed publiek bekend gemaakt. Dat doen we onder andere via een webplatform en de Agenda Stad conferentie op 15 april 2015. Het kabinet zal de oogst van de samenwerking presenteren in een brief aan de Tweede Kamer voor de zomer van 2015.

Er wordt gewerkt aan een Europese Urban Agenda die in 2016 tijdens het EU voorzitterschap van Nederland gepresenteerd kan worden. Met deze Europese agenda beogen de lidstaten en vertegenwoordigers van de regio's en steden de Europese wet- en regelgeving en fondsen toegankelijker te maken voor steden, en grensoverschrijdende samenwerking tussen stedelijke regio's te faciliteren. Nederland zal dit podium benutten om de iconische voorbeelden van stedelijke ambitie en innovatie internationaal te

presenteren. Dit gebeurt onder andere via een innovatie-estafette die laat zien waartoe Nederland als living lab in staat is op het gebied van stedelijke innovatie.

Wie is bij Agenda Stad betrokken?

Het Rijk is initiatiefnemer en nodigt steden en andere stakeholders, zoals provincies, kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke partijen uit om aan deze agenda bij te dragen. Een regiegroep met vertegenwoordigers van Rijk, steden en stakeholders borgt de inbreng van relevante partijen, en denkt mee over de prioritering van vraagstukken en maatregelen. Een denktank met gerenommeerde bestuurders, wetenschappers, ondernemers en maatschappelijke pioniers in Nederland schetst een langetermijnperspectief op de toekomst van het Nederlandse stedennetwerk. Innovatiekringen en 'stadsambassades' brengen kansrijke nationale en internationale voorbeelden van stedelijke innovaties in beeld. Planbureaus werken aan wetenschappelijke onderbouwing. De proof of the pudding zit in de ontwikkeling van stedelijke coalities en city deals waarin steden zich verbinden aan ambities op terrein van circulaire en duurzame ontwikkeling, economische en technologische innovatie, transitie in vervoer en wonen, nieuwe vormen van bestuur en digitale overheid, etc.

Het kabinet realiseert zich dat de Agenda Stad niet in splendid isolation plaatsvindt. Steden zijn volop in beweging. Agenda Stad kan een motor, een versneller van al deze initiatieven zijn. Agenda Stad kan ook gaan bijdragen aan de internationaal bekendheid van Nederlandse steden als living lab en hiermee de aandacht trekken van buitenlandse kenniswerkers, startups en durfinvesteerders.

Wat kunt u doen?

Agenda Stad daagt iedereen in Nederland uit om bij te dragen aan visieontwikkeling, aan bestuurlijke slagkracht en aan ontwikkeling van innovatieve praktijken die nodig zijn om groei, innovatie en leefbaarheid in Nederlandse steden te versterken.

Op www.agendastad.nl kunt u de activiteiten van Agenda Stad volgen, in discussiefora uw bijdrage leveren, inhoudelijke papers plaatsen, innovatieve praktijken zichtbaar maken, en voorstellen voor City Deals doen. Hier worden de bouwstenen voor de agenda bijeen gebracht. Ook vindt u hier contactgegevens van de programmadirecteur en de betrokken medewerkers Agenda Stad.